

ÚVODNÍ SLOVO K METODICE A METODÁM KRITICKÉHO MYŠLENÍ

MYŠLENÍ JE NÁM DÁNO, PROČ JE TEDY TŘEBA POUŽÍVAT NĚJAKÉ NÁSTROJE? NENÍ TO ŠKOLOMETSKÉ NEBO FORMÁLNÍ?

Když stojíme před složitějším příkladem třeba v matematice (ale i ve fyzice, chemii...), je celkem běžné, že neřekneme výsledek okamžitě. Můžeme vyslovit hypotézu, to ano, ale ke správnému výsledku se teprve dobíráme skrze výpočet, volíme a hledáme nejvhodnější postup či strategii a nikomu to nepřipadá divné. Proč by tedy mělo být divné, že k řešení složitějších filozofických, lidských, sociálních či právních otázek potřebujeme stejně tak znát a používat nástroje, které nás dovedou k cíli?

Metody kritického myšlení slouží k myšlení metodickému. S jejich pomocí hledáme odpovědi na otevřené otázky. K tomu nám pomáhají jasná zadání v logické posloupnosti a struktuře. Tři fáze učení (Evokace – Uvědomění si významu nových informací – Reflexe) nám umožňují postupovat krok za krokem a díky tomu můžeme zkoumat i témata, která nemají jedinou, jednoznačně správnou odpověď, aniž se v nich ztratíme. Metodický postup je důležitý i proto, že myšlenkami nebloudíme a neskáčeme od nápadu k nápadu, ale jsme od začátku do konce vedeni k promýšlení odpovědí.

Ve třídě žáci zpravidla pracují na tomtéž úkolu (zadání), což při sdílení ulehčuje komunikaci i u obtížných témat. Metody kritického myšlení nás vedou od intuice a spontaneity k tomu, abychom neřikali jen to, co nás napadne jako první, ale abychom zjistili, co je v našem myšlení převzatý názor, stereotyp nebo předsudek, a dobrali se hlubší podstaty problému a často nového, opravdu vlastního názoru. K tomu slouží mnoho způsobů, mnoho metod. Na učiteli je, aby pro své žáky v danou chvíli vybral tu nejvhodnější – vzhledem k tématu, časové náročnosti, skupinové dynamice i vzhledem k bezpečnému prostředí ve třídě. Máme-li jako vzdělavatelé v repertoáru velký zásobník metod, výuka se pro nás stává jednodušší, neboť máme v každé učební situaci z čeho vybírat nejvhodnější variantu. Proto i my nabízíme v jednotlivých lekcích variace, které ovšem zdaleka nejsou jediné možné, i když jsme si již ověřili jejich funkčnost v praxi.